

MYŠKY

M V kuchyni se objevil kocour a myšky o překot uhánějí do bezpečí. Musejí včas zaběhnout do díry.

Proč? Ano, myšku, která otálí nebo se loudá, kocour uloví. Proto musí být každá myška rychlá a utíkat přímo do skrýše.

D Děti budou pracovat v časovém limitu, po jehož uplynutí musejí odložit pastelku. Dobu na vykonání cvičení předem nahlas určí pedagog (v řádu minut) a v průběhu cvičení neupozorňuje na blížící se konec. Dítě by tedy mělo provádět cvičení s vědomím časové hranice, po níž již nebude smět pokračovat v práci. Děti při práci sešit nenatáčejí a kreslí černou pastelkou. Dráhu běhu myšky se snaží nakreslit švihem. Cvičení má pracovní a soustředěnou atmosféru (ne tísnivou).

H Dítě samo po ukončení cvičení hodnotí, jestli se všechny myšky stačily schovat, proč některé neutekly, případně kolik jich nakonec kocour chytil (hodně, málo, méně nebo více než jednu, dvě, tři apod.). Ke cvičení ve cvičebnici se alespoň jednou vracíme (jinou barvou pastelky), zvláště pokud kocour předtím hodně myšek pochytal.

A V jednoduché přenesené formě toto cvičení provádíme venku nebo ve třídě. Potřebujeme jen dostatek volného prostoru a provázkem vyznačené hranice díry. Myšky jdou jedna po druhé. Dobu, kterou mají myšky na úprk, kocour postupně zkracuje. Hra je veselá.

Upozornění: Na různé druhy činností, konaných v předem stanoveném časovém limitu, klade Včelička u předškoláků velký důraz.

HÁDANKA *(stará česká):*

Tázala se hryzka, je-li chňapka doma.

(Myš a kočka)

Má to hlavu jako kočka,
má to nohy jako kočka,
má to ocas jako kočka,
mňouká to jako kočka,
a není to kočka!

(Kocour)

VOSA

M Kdo z vás někdy viděl vosu? Asi každý. Jak tedy vosa vypadá? Vosa má černožlutě pruhovaný zadeček. Velká je 10 až 19 mm (ukážeme dětem velikost dvěma prsty). Vosa létá rychle, hbitě a umí ostře změnit směr letu.

H D Děti (směrem od vosy) kreslí (čmárají) klikatou čáru s ostrými změnami směru tak, jak asi vosa lítá. Děti se na chvíli samy stanou vosami a při letu si mohou i bzučet. Létají hbitě po celé stránce, dokud ji úplně nepočmárají. Držení pastelky je uvolněné v prstech i v zápěstí. Kreslení je veselé až rozdováděné.

Cílem cvičení je samotné čmárání, které pedagogovi poskytne dobrou příležitost individuálně korigovat správné držení tužky. Děti, které tužku drží nevhodným způsobem, po korekci pedagogem pokračují v letu jinou barvou pastelky.

Ke hře se děti mohou individuálně vracet, zvláště pokud není držení tužky vyhovující. (V dalších číslech Včeličky na toto čmárání bude navazovat „let“ mouchy, včely, čmeláka.)

A Energii, nahromaděnou v dětech při sezení, vybijeme hrou na honěnou (nejlépe venku). Jedno z dětí je vosa, ostatní ji honí. Kdo ji chytí první, stává se sám vosou. Pro lepší orientaci dětí může být vosa nějak označena (např. čepičkou, barevným šátkem).

LOŽKA

M Když je voda klidná, plavba lodí je snadná. Ale když se zvedne vítr, voda se rozvlní a pak už je to jízda jen pro opravdové námořníky.

Kdo z vás, děti, byl u moře? A viděly jste tam vlny? Jaké byly? Ano, někdy malé, jindy větší a velké, někdy opravdu obrovské. Ukážeme si, jak vypadaly.

Pedagog předcvičuje a předříkává. Nejprve cvičíme vestoje a znázorňujeme velikost a intenzitu vln oběma rukama a zhoupnutím v kolenou.

Cvičíme vlny nejmenší, malé, větší, největší. Zprvu po řadě a pomalu, později velikost vln střídáme a zrychlujeme. Děti opakují po pedagogovi pohyby i slova, kterými jednotlivé pohyby doprovázejí: nejmenší vlna, malá vlna, větší vlna, velká vlna, největší vlna, vlna vln.

Po zklidnění dětí navážeme práci ve cvičebnici. Děti modrou pastelkou plují po vlnách, aby dovezly lodičku do přístavu. Pastelkou sledují velikost předkreslených vln. Mohou pracovat nejen zleva doprava, ale i zprava doleva.

Po skončení plavby děti samy hodnotí, jak plavba probíhala, a jmenují vlny – malá vlna, velká vlna, největší vlna... Ke cvičení se dle potřeby vracíme maximálně dvakrát. V ideálním případě bude po těchto návratech ke cvičení stránka úplně „zvlněná“.

Pedagog opět sleduje správné držení pastelky a chválí „námořníky“ za odvalu, s níž zdolávají jednu vlnu za druhou, a za plynulost jejich plavby.

ŘÍKANKA

Po vodě se špatně chodí,
pojedeme radši lodí.

Zafoukej nám, větríčku,
popožeň nám lodičku.

Hurá, už se vezeme,
na vlnce se zhoupneme.

ŽÍŽALKY

M Podívejme, žížalky pořádají mistrovství v lezení. Podívejte se, děti, pozorně: Žížalky jsou rozděleny do tří závodních družstev. Každé družstvo má tři závodníky. Závodit bude družstvo začátečníků, pak družstvo pokročilých a pak družstvo borců.

D Každé družstvo žížalek bude soutěžit s několikadenním odstupem. Závodníci mají za úkol projít dráhu (vytáhnout černou pastelkou) tak, aby ji ani na okamžik neopustili. Když se to nepodaří a závodník dráhu opustí, je dobré začít znovu. Před startem klade pedagog závodníkům na srdce, že nevyhrává ten, kdo bude nejrychlejší, ale ten, kdo proleze závodní dráhu čistě.

H Teprve když svůj závod dokončí i družstvo borců, přistoupíme s dětmi k hodnocení. Děti by měly samy posoudit, jestli je družstvo borců opravdu to nejlepší: Ten, kdo trénuje, dělá méně chyb a víc toho umí. Je dobré, když děti pochopí, že to tak doopravdy funguje. Proto můžeme nechat závodit ještě jednou začátečníky, kteří by teď měli být lepší než družstvo borců. Pedagog s každým dítětem (individuálně) určí jeho vítězné družstvo a označí ho hvězdičkou.

A Podobně jako ve Včeličce vytyčíme dráhu v prostoru a děti procházejí dráhu tak, že kladou nohu patou těsně před špičku. Cvičení je veselé a pedagog při každém opakování zaznamenává pokrok závodníků. Opakujeme též 3x, a to vždy co nejdříve po skončení cvičení ve Včeličce.

* Na našich webových stránkách www.vcelicka.cz si můžete zdarma stáhnout vzory hodnotících razítek a nechat si je vyrobit nebo nám napsat a my vám je vyrobíme a pošleme. Budete je pak moci využívat v průběhu celého školního roku.

ŘÍKANKA/JAZYKOLAM

Žížlala žížala želé,
až ho užížlala celé.
Želé želva oželí,
spolehne se na zelí.

ZVÍŘECÍ ŘEČ

M To je jasné. Každý ví, že pejsek dělá haf, haf a kočka mňau, mňau... Ale kdo umí také spočítat, kolikrát udělal pejsek haf, haf a kočka mňau, mňau...?

D Pedagog s dětmi nahlas a společně zopakuje, jak se zvířátka, vyobrazená ve Včeličce, ozývají. Je důležité, aby děti slyšely pedagogovu interpretaci zvuků předem, protože se tím budou řídit při zápisu.

Pedagog po přípravě a instrukcích začne s diktátem. Děti si zapisují do kolonky pod zvířátkem čárku vždy, když zvuk náležející zvířátku, uslyší. Pedagog cvičení (dle situace) zrychluje, zpomaluje, ztišuje, zvyšuje, protahuje, zkracuje hlas. Sám usoudí, kdy cvičení ukončí. Svůj diktát si zapisuje pro pozdější kontrolu. Ke cvičení se s dětmi s několikadenní přestávkou vrací. Pozor dává na ty děti, které v předchozím cvičení hodně chybovaly, a individuálně kontroluje, kde by mohl být „zakopaný pes“. Cvičení je veselé a soustředěné.

H Po ukončení cvičení se pedagog bez zbytečného důrazu pokouší zjistit, zda pejsek zaštěkal víckrát, než kočka zamňoukala atd. Otázky, které klade, obsahují: kdo víckrát, kdo méněkrát, kdo nejvíce, kdo nejméně, kdo stejně jako apod.

Na závěr asi bude pedagog muset pochválit všechny posluchače najednou, když tak pěkně poslouchali.

A Cvičení nejlépe doplníme vycházkou do přírody, před níž a během které budou děti motivovány, aby poslouchaly zvuky a hlásily je (včetně počtu opakování). Pedagog se hry účastní a zapisuje výsledky.

STARÉ ČESKÉ DĚTSKÉ ROZPOČÍTADLO

Jedna,	souka,
dvanda,	louka,
třinda,	do klobouka,
čtrnda,	cinky,
pádě,	linky,
ládě,	bác!

DETEKTIVNÍ OMALOVÁNKY

- M** Podívejte se, děti, opravdu pozorně. Pod velkým čtvercem je malý čtvereček a ten je vybarvený. Dokážete podle něj vybarvit i ten velký čtverec tak, aby byl vybarvený stejně?
Tohle jsou omalovánky pro malé detektivy.
- D** Před cvičením si pedagog s dětmi pojmenuje jednotlivé obrazce a barvy, kterými jsou vzorové obrazce vymalovány. Pedagog vyvolá trochu tajemnou, ale především pracovní a klidnou atmosféru pro práci. Detektivové se nad záhadou mohou i radit mezi sebou, ale potichu. Pedagog během cvičení pouze udržuje klid a nechá děti pracovat maximálně 15–20 minut. Ke cvičení se pedagog s dětmi (dle situace) vrací, dokud nejsou všechny obrazce vymalovány.
Pedagog během práce dětem neradí.
- H** Pro některé děti může být úspěchem pouze zopakovat všechny barvy ze vzorového obrazce. Pedagog se snaží především pochválit to, co se povedlo; pokud se nepovedlo nic, je třeba vyzdvihnout snahu, která prospěje při návratu ke cvičení (ať tomuto nebo jinému).
- A** Cvičení vhodně doplníme hrou, ve které budou děti, rozdělené do malých skupin, vyhledávat věci (5–7 ks) zadané pedagogem v časovém limitu. Pedagog udílí pokyny ústně. Děti budou hledat věci dle barvy a tvaru (např. něco malého červeného, modrého velkého atd.). Hru provedeme ve třídě, kde má pedagog přehled o tom, co děti mohou najít. Každá skupina si nalezené předměty nosí na svou hromádku a po ukončení hry pedagog kontroluje, zda děti našly vše, co měly. Co nenašly, mohou pak ještě rychle dohledat. Cvičení je veselé.

MOTÝL

M Znáte, děti, motýly? Co dělají? Čím se živí? Jak se jmenují? Bělásek, žluťásek, modrásek... Tyto motýly známe, ale kdopak ví, jak vypadá babočka nebo otakárek? Pedagog povídání doplní ilustracemi.

Zaměří se na srovnání velikostí a barevnosti (malý, větší, velký, jednobarevný, dvoubarevný atd.)

D H Děti budou samostatně zdobit předkreslenou siluetu motýla vytrháváním, trháním, stříháním a následným vlepováním barevných fragmentů. Materiál pro práci volíme různý – krepový papír, barevné obrázky ze starých časopisů apod. Za vhodnější považuje Včelička vytrhávání. Nůžky používají děti spíše výjimečně a pod dohledem.

Po skončení práce hodnotí dítě motýla nejprve samo a pojmenuje ho, jméno pedagog napíše pod motýla. Další hodnocení je kolektivní. Motýly vystavíme vedle sebe, dítě může vysvětlit ostatním, proč se jeho motýl jmenuje zrovna takto, kde žije, co jí, co rád dělá atd. Pedagog chválí, nehodnotí kvalitu jednotlivých výtvorů. Pedagog neovlivňuje výběr barev a tvarů, jen usměrňuje organizaci práce a chování.

A Cvičení doplníme hrou ve skupině. Děti ve skupině (3–5) spolupracují na výzdobě křídel motýla předkresleného na velikost A1 (A2/A3). Atmosféra je pracovní, soustředěná, hlasitá, aktivní. Pedagog po třídě rozdává dostatek pracovního materiálu (časopisy, barevné papíry, hadříky atd.). Pokud bude venku slunečno, proč nepracovat tam?

Na závěr děti společně zhodnotí provedení a dají motýlovi jméno. Pedagog ho napíše velkými tiskacími písmeny společně se jmény dětí, které se podílely na jeho vzniku. Výsledný výtvor vystavíme. Třeba se na něj přilétne podívat i nějaký ten motýl.

ŘÍKANKA

Každý večer motýli
promění se ve víly
a do noci na paloučku
tančí jenom pro pár broučků,
ale ráno zase zpátky
rozletí se na zahrádky.

